

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollert ordning:

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Kontrollert i 2015

Kommunene Steigen, Hamarøy og Tysfjord

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollert kommune	: Steigen, Hamarøy og Tysfjord
Dato rapport	: 18.12.2015
Kontroll avholdt dato	: 25.11.2015
Gjennomført av	: Jostein Øvervatn og Regie Sjø
Kontrollert(e) ordning(er)	: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
Saksnummer ePhorte	: 15/7141

1. Sammendrag

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte forvaltningskontroll av tilskuddsordninger innen jordbruket i Steigen, Hamarøy og Tysfjord kommuner den 25. november 2015. Tema for kontrollen var kommunens forvaltning av tilskuddsordningen Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Under kontrollen ble søknader fra 18 av 123 foretak vurdert.

Det ble avdekket 4 avvik og 1 merknad under kontrollen.

BEGREPSAVKLARINGER:

Funn er de faktiske forhold som avdekkes under Fylkesmannens kontroll. Disse kategoriseres som generelle kommentarer, avvik eller merknader i kontrollrapporten.

Generelle kommentarer beskriver det vi mener er verdt å bemerke om kommunens forvaltning av de kontrollerte tilskudd utenom avvik og merknader.

Avvik er brudd på formelle krav fastsatt i lover, forskrifter, rundskriv eller jordbruksavtalen.

Merknad er forhold som vi mener det er nødvendig å påpeke for å sikre god forvaltning av kontrollerte ordninger.

Avkorting innebærer at det foretas en reduksjon i tilskuddet foretaket i utgangspunktet hadde rett på. En retting av søknaden i samsvar med de faktiske forhold hos foretaket er ikke en avkorting. En eventuell avkorting må komme i tillegg til oppretting av søknaden/utbetalingen.

2. Grunnlag for kontrollen

- Lov om jord (jordlova) 12. mai 1995 nr. 23
- Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket. 19. desember 2014 nr. 1817.
- Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsertilskudd i jordbruket. 29. juni 2015 nr. 802.
- Forskrift om miljøplan 15. januar 2003 nr. 54.
- Reglement for økonomistyring i Staten §§ 14 og 15.
- Jordbruksavtale 2015 – 2016. Inngått 22. juni 2015.

FOR SØKNADSOMGANG 20. AUGUST 2014:

Rundskriv 2014-15 fra Landbruksdirektoratet. - *kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid.

Rundskriv 2014-16 fra Landbruksdirektoratet. - *saksbehandlingsrutiner*.

FOR SØKNADSOMGANG 20. JANUAR 2015:

Rundskriv 2014-29 fra Landbruksdirektoratet. -*kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid. – *Revidert 17.4.2015*.

Rundskriv 2014-30 fra Landbruksdirektoratet. -*saksbehandlingsrutiner*. – *Revidert 22.1.2015*.

Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd i landbruket blir forvaltet i samsvar med forutsetningene. Forvaltningskontroll av kommuner er et virkemiddel i dette arbeidet.

3. Gjennomføring av kontrollen

Forvaltningskontrollen ble gjennomført ved dokumentgjennomgang og intervju av jordbrukssjef i kommunen.

Kontrolldagen bestod av:

- Åpningsmøte for å snakke om kontrollens hensikt og omfang
- Intervju med fagansvarlig for ordningen.
- Gjennomgang av saksdokumenter for ordningen for søknadsomgang august 2014 og januar 2015.
- Sluttmøte for å oppsummere kontrollen og presentere funn.

Tabellen på neste side viser en oversikt over personer som deltok under kontrollen og hvilke deler av kontrollen de deltok på.

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Fra kommunen				
Torben Marstrand	Rådmann	X		X
Berit Staurbakk	Jordbrukssjef	X	X	X
Tordis Sofie Langseth	Avdelingsleder	X		X
Fra fylkesmannen				
Jostein Øvervatn	Fagansvarlig kontrollør	X	X	X
Regie Sjø	Kontrollleder	X	X	X

4. Generelt om kommunen

Ansvar for landbruksområdet er delegert til rådmann, avdelingsleder og jordbrukssjef. For søknadsomgangen 20. august 2014 var det 93 jordbruksforetak i Steigen som søkte om produksjonstilskudd, 24 i Hamarøy og 6 i Tysfjord. For søknadsomgangen 20. januar 2015 var det 85 jordbruksforetak i Steigen som søkte om produksjonstilskudd, 24 i Hamarøy og 6 i Tysfjord. Nedenfor presenteres en oversikt over utbetalt tilskudd for produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd for årene 2014 og 2015.

Steigen kommune:

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 37 835 412,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er per nå utbetalt kr. 27 835 803,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

Hamarøy kommune:

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 8 964 311,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er det per nå utbetalt kr. 6 559 376,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

Tysfjord kommune:

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 2 003 153,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er det per nå utbetalt kr. 1 585 365,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

5. Kontrollområder

I dette kapittelet blir først noen generelle kommentarer om funn presentert. Så vil punktene 5.2 og 5.3 presentere avvik og merknader som er registrert ved denne forvaltningskontrollen.

5.1 GENERELL KOMMENTAR OM FUNN

Produksjonstilskudd

For søknadsomgangene august 2014 og januar 2015 er 18 foretak valgt for kontroll av Fylkesmannen. Søknadene fra de utvalgte foretakene er vurdert for begge søknadsomgangene. Valg av foretak er gjort med bakgrunn i kommunens utvalg til stedlig kontroll og fra feil- og varselmeldinger i Wespa (saksbehandlersystem fra Landbruksdirektoratet).

Saksbehandling

- Kommunen har ikke utarbeidet rutinebeskrivelser for behandling av søknader om produksjonstilskudd eller rutiner for utvelgelse til stedlige kontroller.
- Det er i de fleste tilfeller skrevet merknader og forklaringer i Wespa ved endring av søknadsopplysninger.
- En del endringer i søknad i Wespa mangler vurderinger av avkorting.
- Ingen rutinebeskrivelser for behandling av tips om ulovligheter.

Journalføring

- Steigen kommune journalfører alle søknader på ett saksnummer for hver av de samarbeidende kommunene, for hver søknadsomgang.
- Nesten alle foretak leverer elektronisk søknad.
- Elektroniske søknader blir etter saksbehandling i kommunen, registrert med dokumentnummer, og arkivert i permer, de skannes ikke og legges derfor ikke i ESA, kommunens saksbehandlersystem. Kommunens begrunnelse er at søknadene ligger i Wespa. Tilhørende dokumenter blir også lagret i permer hos jordbrukssjef.
- Papirsøknader stemples når de blir mottatt av jordbrukssjef og journalføres.
- E-post blir journalført på sak.
- Telefonsamtaler som gjelder søknad skrives inn i kommentarfeltet i Wespa.
- Kontrollskjemaer etter stedlige kontroller blir journalført i ESA og arkiveres i permer.

Stedlig kontroll

På grunnlag av risikovurdering skal kommunen plukke ut minst 5 prosent av foretakene, som har søkt om produksjonstilskudd, til stedlig kontroll. For søknadsomgang 20. august 2014 hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 7 foretak og for søknadsomgang 20. januar 2015 var det stedlig kontroll hos 5 foretak. Se også avvik 1.

Ingen skriftlig risikobasert utvelgelse til stedlig kontroll. Men det blir foretatt en risikovurdering av hvem som skal kontrolleres for hver søknadsomgang. Målet er å få kontrollert alle foretak i kommunen i løpet av noen år.

Stedlig kontroll varsles pr telefon og det sendes ut brev. Det blir forklart om kontrollens hensikt og omfang.

Benytter kontrollskjema ved stedlig kontroll. Det er påført dato for kontrolltidspunkt med underskrift av kommunen og søker.

5.2 REGISTRERTE AVVIK

Følgende avvik ble registrert ved forvaltningskontrollen:

Avvik 1	Kommunen plukker ut færre foretak til stedlige kontroller enn det som er fastsatt av Landbruksdirektoratet.
Referanse	Rundskriv 2014-16 pkt. 5 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 pkt. 6 fra Landbruksdirektoratet.
Kommentar	Kommunen skal plukke ut minst 5 prosent av foretakene som har søkt om produksjonstilskudd til stedlig kontroll. For 20. august 2014 hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 7 foretak, 5,7 % og det er tilstrekkelig. For 20. januar 2015 var det stedlig kontroll hos 5 foretak, 4.3 % og det er ett for lite.
Avvik 2	Kommunen har feilaktig godkjent 6 av 7 kontrollerte miljøplaner etter stedlig kontroll.
Referanse	Straffeloven §§ 270 og 271. Forskrift om miljøplan. Rundskriv 2014-16 pkt. 5.4.7 og pkt. 9.6 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar De 6 foretakene hadde svart ja i søknad for at de hadde fullstendige miljøplaner. Kontroll fra Fylkesmannen viste at ett av foretakene manglet hele miljøplanen, tre foretak manglet gjødselplan, ett foretak manglet jordprøver og siste foretak manglet alle dokumentene i miljøplanen.

Kommunen hadde godkjent samtlige som gjeldende ved søknadsomgangen 20. august 2014. 888 322 582, 969 226 804, 969 710 382, 969 226 448, 988 101 413 og 991 892 141.

Dersom søker gir feil opplysninger til myndighetene for å få utbetalt tilskudd denne ikke har krav på, vil handlingen kunne falle inn under bedrageribestemmelsene i straffeloven § 270 om simpelt bedrageri, evt. § 271 om grovt bedrageri.

Vi gjør oppmerksom på at også medvirkning fra forvaltningens side på dette området kan være straffbart, jf. straffeloven §§ 270 og 271.

Avvik 3 **Kommunen har ført opplysninger i søknad, uten at foretaket selv har søkt om noe i aktuell kode, med forklaring at søker hadde glemt å føre det opp.**

Referanse Rundskriv 2014-16 pkt. 4.1.7 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 5.1.9 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Kommunen har ført opplysninger i to søknader, uten at foretakene hadde søkt om tilskudd til dette, med begrunnelse at foretakene hadde glemt å føre det opp. Gjelder for en søknad der det var ført opp 1 daa potet og i en annen der det var ført opp 206 søyer og 1 vær.

I en tredje søknad hadde kommunen ført opp 8 lam og begrunnet med at foretaket hadde ført dette opp på feil foretak.

Org. nr. 969 188 287, 980 991 164 og 912 347 834.

Det skal som hovedregel ikke føres opp noe der foretaket selv ikke har søkt. Kommunen skal heller be foretaket om å levere ny søknad.

Avvik 4 **Kommunen har endret feilopplysninger i søknader uten å vurdere å avkorte i tilskuddet.**

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 12.
Rundskriv 2014-16 pkt. 7.1 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 8.1 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Kommunen har stoppet og gjort endring i søknad fra august 2014 ved å fjerne areal det var søkt om, med begrunnelse at eier av jorden bruker alt selv. Ved søknad fra samme foretak i januar 2015 har kommunen endret beløp til ett lavere beløp enn foretaket hadde søkt om. Gjelder for avløsning etter gjennomgang av dokumentasjon fra landbruksstjenesten. Det er ikke vurdert avkorting. Org. nr. 912 632 482.

Dersom foretaket har gitt feil opplysninger i søknad som ville ført til en merutbetaling som denne ikke hadde krav på, skal kommunen vurdere om foretaket har vært i god tro eller om feilopplysningene i søknaden er gitt uaktsom eller forsettlig.

Kommunen må vurdere om det er grunnlag for avkorting i tilskuddet som følge av feilopplysninger.

5.3 REGISTRERTE MERKNADER

Følgende merknader ble registrerte ved forvaltningskontrollen:

Merknad 1	Etter stedlig kontroll har kommunen endret tall i søknader til høyere tall enn det som foretakene har søkt om.
Referanse	Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 13. Rundskriv 2014-16 pkt. 5.5 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 pkt. 6.5 fra Landbruksdirektoratet.
Kommentar	I to søknader er antall kilo endret for rundballer til et høyere antall enn det er søkt om. Org. nr. 888 322 582 og 969 226 804. Det skal ikke føres opp noe der foretaket selv ikke har søkt. Kommunen kan be foretaket om å levere ny søknad.
